Atlikus 2003 m. archeologinius tyrinėjimus Š pastato (Šv. Mykolo g. 6) pusėje, liko neištirtas apie 15 m^2 plotas po kavinės „Gabi" pirmojo aukšto P patalpa. Tirtas plotas buvo keturkampio formos (5x3,04–3,2 m), šiek tiek siaurėjantis į P pusę, orientuotas Š–P kryptimi. Vertikaliai nukastas 1,6 m storio XX a. supiltinis sluoksnis. Horizontaliai kastas 0,6 m storio tamsiai pilkos žemės sluoksnis su smulkiomis griuvenomis, kalkių skiedinio tarpsluoksniu, retais degėsiais ir XVII–XIX a. radiniais. 2,3 m gylyje pasiektas tamsiai pilkos žemės sluoksnis su XV–XVII a. radiniais. Smėlio, žvyro įžemis pasiektas 3 m gylyje.

Tyrimų metu fiksuoti 3 arkiniai pamatai. *Pamatas 1,* atkastas 2003 m., išmūrytas skersai rūsio patalpos iš 28x14,5–15x5 cm dydžio plytų, rištų kalkių skiediniu. *Pamatas 2* atkastas 1,26–1,45 m atstumu į P nuo pirmojo. Jis mūrytas skersai iškastos patalpos, R–V kryptimi, iš 31x16x6,5 – 32x16,5x7,5 cm dydžio plytų, rištų kalkių skiediniu. *Pamatas 3* atkastas rūsio patalpos PV dalyje, orientuotas ŠV–PR kryptimi. Arkos Š dalis remiasi į arkinį pamatą 2, P – į rūsio P sieną. Pamatui naudotos 27,5x?x6, 28,3x15x6 cm dydžio plytos, rištos kalkių skiediniu. Atkastos rūsio sienos ir arkiniai pamatai datuojami XVII–XVIII a. viduriu. Ankstyviausia – R siena (XVII a.). V bei P siena, arkiniai pamatai veikiausiai sumūryti XVIII a. pirmojoje pusėje – viduryje. XVIII a. įrengtas rūsys, matyt, buvo užpiltas XIX a.

INVESTIGATIONS AT THE ŠV. MYKOLO STREET 6

In 2004 archaeological investigations were performed at the Šv. Mykolo Str. 6 (Vilnius) in a newly-built cellar. During the investigations potshards and stove-tile fragments dating to the 15th–17th century were found. The cultural layer was up to 3 m thick.

TYRINĖJIMAI PILIES G. 42–1

Robertas ŽUKOVSKIS

2005 m. vykdyti archeologiniai tyrinėjimai Vilniuje, pastato Pilies g. 42–1 patalpoje. Tyrinėjimų tikslas – ištirti kultūrinį sluoksnį naujai įrengiamo rūsio vietoje. Tirtas apie 20 m^2 plotas.

Pirmosios žinios apie pastatą Pilies g. 42 yra iš XVII a., tačiau jo pastatymo laikas yra ankstesnis – PV ir R pastato dalyje yra gotikinės statybos pėdsakų. Ankstesni tyrinėjimai Pilies g. namo 42 aplinkoje vykdyti 1980–1981 G. Gendrėno, 1984 V. Juodagalvio, 1996 A. Astrausko ir 2003 m. A. Vaicekausko.

4,8–6,4 m ilgio ir 2,2–3,7 m pločio netaisyklingos formos patalpa orientuota ŠV–PR kryptimi.

Iki 1–1,3 m gylio kastas maišytas XVIII–XX a. sluoksnis. Žemiau, maždaug iki 1,9 m gylio (H_{abs} 102,00 m) fiksuotas sluoksniuotas pilkos, tamsiai pilkos ir juodos žemės horizontas su molio linzėmis, degėsiais, smulkiomis griuvenomis. Sluoksnyje surasta daug buitinės keramikos ir koklių fragmentų, datuotų XVI a. antroja puse – XVII a. Apie 1,95–2,5 m gylyje (H_{abs} 101,89–101,34 m) fiksuotas 0,4–0,55 m storio juodos žemės, degėsių, gyvulių kaulų sluoksnis. Po juo – maišyto smėlio bei rudos žemės su sutręsusia mediena, degėsiais, gyvulių kaulais sluoksnis. Archeologinių radinių šiuose sluoksniuose nebuvo. 3,8 m gylyje (H_{abs} 100,04 m) pasiektas smėlio įžemis.

Patalpos centrinėje dalyje atkasti pamatų fragmentai. 0,21–0,48 m gylyje (H_{abs} 103,64–103,63 m) aptiktą mūrą sudarė dvi stačiu kampu susikertančios, R–V ir Š–P kryptimi orientuotos sienos. Pamatų plotis – 0,5–0,6 m. Išlikusių fragmentų aukštis – 1–1,4 m. Mūryta iš stambių ir vidutinio dydžio akmenų ir plytų (20x?x3,5, 21x11x5, ?x13,5x3 cm). Pamatai datuoti XVIII a. pabaiga – XIX a.

Prie patalpos V sienos, 0,5–0,87 m gylyje aptiktas dar vieno mūro fragmentas. Jį sudarė R–V ir Š–P kryptimi orientuotų sienų kampas. Pamatų plotis – apie 0,5 m, o aukštis – 0,9 m. Mūryta iš stambių akmenų ir raudonos spalvos plytų (?x13–15x7,5–9,5 cm). Tai galėjo būti XVI a. antrojoje pusėje – XVII a. statytos laiptinės ar kitos paskirties priestato fragmentas. Patalpos pamatų, mūrytų iš įvairaus dydžio riedulių ir plytų nuolaužų, įgilinimai yra apie 1,5–3,4 m gylyje.

Registruoti 233 radiniai. Viršutiniame sluoksnyje, iki maždaug 1,3 m gylio surinkti pavieniai buitinės keramikos, plokštinių koklių fragmentai, datuoti XVII–XIX a. Turtingiausias radiniais buvo po juo atidengtas sluoksnis (nuo 1,3 iki 1,9 m gylio). Jame gausu buitinės keramikos, plokštinių koklių fragmentų, datuotų XVI a. II puse – XVII a. Surasta 13-os molinių taupyklių fragmentų. Taip pat rasta geležinė medinio vamzdžio mova, cilindrinės spynos (?) vidinio mechanizmo dalis, plokštinio koklio matricos fragmentas. Įdomiausias radinys – knygos formos molinės gertuvės dalis. 18x14,5x4,5 cm dydžio gertuvė dengta žalia glazūra, gausiai ornamentuota, su įrėžtu užrašu „PAN PAWLOWSKI Z LUCKA“. Gertuvė datuota XVII a. antrąja puse – XVIII a. (?).

INVESTIGATIONS AT THE PILIES STREET 42–1

During the archaeological investigation performed in the premises located at the Pilies Str. 42–1 (Vilnius) an area of 21 m^2 was investigated. The cultural layer was 3.8 m thick. The upper layer (going down to about 1–1.3 m) was dated to the 18th–19th century. The middle layer (in the depth from 1.3 m to 2 m) was dated to the second half of the 16th–17th century. The lowest layer contained no archaeological finds. Presumably it formed in the first half of the 16th century. Fragments of foundations datable to the second half of the 18th–19th century and earlier ones datable to the second half of the 16th–17th century were discovered.

TYRINĖJIMAI ŽEMAITIJOS G. 13/10

Robertas ŽUKOVSKIS

2004 m. mėn. vykdyti archeologiniai tyrinėjimai Vilniuje, Žemaitijos g, 13/10, prie buvusio PRI pastato, pastatyto 1944 m. nugriautų pastatų vietoje. Tyrinėjimų tikslas – nustatyti ankstesnio užstatymo ribas Žemaitijos ir Šiaulių gatvėse. Tyrinėjimų metu buvo kasta 1 perkasa Žemaitijos g. ir 3 šurfai Šiaulių g. Bendras tirtas plotas – 81 m^2.

Perkasa I (2–4,5x22 m) tirta Žemaitijos g. važiuojamosios dalies P pusėje. Ji orientuota R–V kryptimi. Per 7–8 m nuo Žemaitijos g. 13/10 pastato ŠR kampo aptiktas ankstesnio pastato ŠR kampas. Mūro liekanos atsidūrė dabartinėje Žemaitijos–Šiaulių g. sankirtoje. Pamatų paviršius atidengtas vos 0,3–0,4 m gylyje (H_{abs} 116,30–116,17 m). Buvusio pastato